

این مستند روایت ۲۸ ماه نخست‌وزیری دکتر محمد مصدق و تلاش او برای ملی‌کردن صنعت نفت ایران است. اثری است که با نگاهی تاریخی وقایع منتهی به ملی شدن نفت رویارویی ایران با دولت بریتانیا فضای سیاسی-اجتماعی کشور در اوایل دهه ۳۰ و در نهایت ورود آمریکا به صحنه را بررسی می‌کند.

محور اصلی روایت نشان دادن تلاش مصدق و یارانش برای پایان دادن به سلطه شرکت نفت ایران و انگلیس بر منابع نفتی کشور است. مسیری دشوار که با مقاومت و فشار شدید قدرت‌های جهانی روبه‌رو شد. مستند توضیح می‌دهد که چگونه اقدامات مصدق در جهت استقلال اقتصادی کشور ایران را وارد بحرانی سیاسی کرد که سرانجام به تشدید اختلافات داخلی فشارهای خارجی تحریم‌ها و تنش‌های شدید دیپلماتیک انجامید. همچنین به نقش مطبوعات مجلس همراهان و مخالفان مصدق و وضعیت مردم در این دوران پرداخته می‌شود. پیام اصلی مستند این است که ملی شدن صنعت نفت یکی از نقاط عطف تاریخ معاصر ایران است و نقش مصدق در این روند شکل‌دهنده یکی از مهم‌ترین رویدادهای استقلال طلبانه کشور بوده است.

دو. شخصیت محوری: دکتر محمد مصدق

دکتر محمد مصدق یکی از برجسته‌ترین چهره‌های سیاسی قرن ۲۰ ایران است. سیاستمداری حقوق‌دان تحصیل‌کرده اروپا و مدافع استقلال اقتصادی و سیاسی کشور.

پیش از نخست‌وزیری او سابقه وزارت نمایندگی مجلس و استانداری داشت و در دوره‌های مختلف تلاش می‌کرد با امتیازدهی به بیگانگان مخالفت کند. محبوبیت او در میان مردم از آنجا ناشی می‌شد که در سخن و عمل بر حاکمیت ملی قانون‌گرایی و مقابله با نفوذ خارجی تأکید داشت. دستاورد شاخص دوران سیاسی او هدایت جنبش ملی شدن صنعت نفت بود. مصدق باور داشت که وابستگی شدید اقتصادی به شرکت نفت ایران و انگلیس استقلال کشور را تهدید می‌کند. او از طریق مجلس جبهه ملی و حمایت گسترده مردمی توانست طرح ملی شدن نفت را به تصویب برساند. سپس به‌عنوان نخست‌وزیر اجرای آن را پی گرفت. اما اقداماتش باعث درگیری شدید با بریتانیا شد. تحریم نفتی فشار دیپلماتیک شکایت در دادگاه لاهه و بحران اقتصادی از پیامدهای این تقابل بودند. در داخل کشور نیز اختلافات با مجلس دربار و برخی گروه‌های سیاسی بالا گرفت. ورود آمریکا به بحران و تغییر رویکردش نقطه مهمی در تحولات بعدی بود. میراث مصدق بیش از هرچیز با مفهوم استقلال حاکمیت ملی و مبارزه با نفوذ قدرت‌های خارجی گره خورده است. مستند نیز بر همین نقش تاریخی تمرکز دارد.